

Handwritten red scribbles resembling the number '8' or a stylized flourish.

అ

క్కడ పూచే జలతారు జాబిలిలోంచి మాత్రమే జనిస్తుంది 'జయసావేరి' రాగం. ప్రభాత వేళల్లో మంచు తెరలతో మునిగిపోయి, మహాద్భుతంగా వీస్తుంది 'మనోరంజని' రాగం. నిత్యం చీకటితో నిండిపోయి వుండే అక్కడి గుహల్లోంచి, వచ్చి వెళ్ళే రైలుబళ్ళు చక్రల్లోంచి మిశ్రజాతి ఏకతాళం శబ్దస్ఫోరకంగా తాకుతుంది చెవుల్ని. అక్కడి ఎత్తయిన కొండలు యుగయుగాల్నుంచీ ప్రసారం చేస్తున్నాయి శీత కిరణాల్ని. అల్లిబిల్లిగా ఒకదాన్నొకటి అంటుకు పోయి వుండే ఆ పచ్చటి కొండల కింది లోయ ఒక మిసమిసల కిసలయల మయం.

గాలికొండపురానికి వైరుతిమూలగా వుంది ఆ మ్యూజిక్ స్కూల్. పచ్చి వెదుళ్ళతో కట్టి, పైన రెల్లుగడ్డి నేసిన పొడుగాటి ప్రార్దనా మందిరం. దానికి కాస్త దూరంగా విద్యార్థుల సాధన కోసం నిర్మించిన పర్ణశాలలు. వాటికి ఇంకాస్త దూరంలో పచ్చి వెదుళ్ళూ, దేవదారు చెక్కలతో నిర్మించిన లైబ్రరీ.

ఈ సమాహం చుట్టూ కర్రల్తో ఫెన్సింగ్ వేయించి, ముఖద్వారం దగ్గర అర్ధచంద్రాకారంలో బిగించిన సిరమిక్ బోర్డు మీద 'శివమంజుల సంగీత అకాడమీ' అన్న పేరు రాసి వుంటుంది.

ఇరవై ఏళ్ళ క్రితం విజయనగరం మ్యూజిక్ కాలేజ్ లో చదువుకుని ఒక ఆడపిల్ల కడుపులో వుండ గానే భర్తని పొగొట్టుకుంది ప్రభావతి.

ఇక మిగతా జీవితాన్ని ఎలా గడపాలా అని ఆలోచిస్తూ ఆ నెలల పిల్లని తీసుకుని ఈ గాలికొండపురం వచ్చి ఆ మ్యూజిక్స్కూల్ పెట్టిన ప్రభావతి పెంచి పోషించుకుంటున్న ఒకే ఒక స్వప్నం-ఆమె కూతురు లీల.

2

సామాన్యమైంది కాదు లీల అందం.

కాటుక కంటే ముదురురంగులో వుండే ఆమె శిరోజాలు గాలికొండ మీంచి వీచే గాలులకి ఆనందంగా కదుల్తుంటాయి. ఆమెకుండే ఆ పెద్ద పెద్ద కళ్ళు కావ్యాల్లో వుండే నాయికల్లో ఏ నాయికకీ వుండవు.

ఎంత చవక రకం బట్ట కట్టినా సమ్మోహనంగా ఇమిడిపోతుందామె శరీరానికి.

నడుస్తున్నప్పుడు కాళ్ల కుండే వెండి సిరిమువ్వలు ఆదితాళంతోనూ, అప్పుడప్పుడూ ఆటతాళంతోనూ ఘులంఘులిస్తుంటాయి. లీల అందం కన్నా ఇంకో మహోద్భూతాన్ని ఆమెకి ఆపాదించాడు ఆ ఈశ్వరుడు. అది-సంగీతం.

నిత్యం తన గుప్పెట్లో మృదువుగా దాచుకునే అందమైన పిల్లనగ్రోవితో జనప్రియ రాగాలన్నింటినీ అద్భుతాతి అద్భుతంగా వాయిస్తూ వుంటుంది లీల. చివర వెండి తొడుగులుండీ, రంగు రంగుల సిల్కు కుచ్చుల్తో లయబద్ధంగా ఊగే ఆ అందమైన పిల్లనగ్రోవి ఆమెకప్పుడూ చేస్తూనే వుంటుంది చాకిరీ. మనసు ఆనందంతో గంతులు వేసినప్పుడు 'ఆహోభైరవి', మౌనంగా మసలినప్పుడు 'మార్గహిందోళం', విషాదంతో మూల్లినప్పుడు 'చక్రవాకం' రాగాలు ధ్వనిస్తూ వుంటాయి, ఆ పిల్ల పెదవుల్ని తాకే ఆ పిల్లన గ్రోవిలోంచి.

ఒక పన్నలాల ఫోషేలాగా, హరిప్రసాద్ చౌరసియాలాగా, టి.ఆర్. మహాలింగంలాగా మహోన్నతంగా వెలిగిపోవాలన్నది ఆమె ఆశయం.

ఈ మారుమూల లోయలో రాక్షస సాధన చేశాక హఠాత్తుగా తన ప్రతిభని సంగీత ప్రపంచమంతా ప్రసరింప చేయాలన్నది ఆమె కాంక్ష. ప్రతిభావంతులందరీ అధిగమించి వాళ్ళ తనని మించిపోతే అణగదొక్కేసి రాజ్యమేలాలన్నది ఆమె వాంఛ.

3

చలికాలం చీకటి రాత్రి అప్పుడే వెళ్ళిపోయింది. మంచు మాత్రం మరీ దళసరి ముసుగేసుకుంది. పాడుగాటి టన్నెల్లోంచి బయటికొచ్చిన పాసింజరు అప్పుడే ఆగింది, గాలికొండపురం రైల్వేగేటు స్టేషన్లో.

ఆగిన ఆ రైలులోంచి పల్నగా దిగిన పాసింజర్లలో దాసు కూడా వున్నాడు. రకరకాల సైజుల్లో ఒక తాడుకీ కట్టి వున్న పిల్లనగ్రోవిల కట్ట అతని కుడిచేతిలో వుంది. ఆ కట్టలో మధ్యమస్థాయి, అంతిమస్థాయి పూట్లున్నాయి. బట్టలు కుక్కీన సంచి ఒకటి వేలాడ్తూ వుంది అతని భుజానికి.

కాస్త నల్లగా, కాస్త పొడుగ్గా, సన్నగా వున్నా సిరి గల ముఖం అతన్ని.

లూజుగా వున్న కోరా ఖద్దరు లాల్నీ వేసుకున్నాడు. వెలిసి, అక్కడక్కడా చిరిగిన నీలం రంగు జీనుస్యాంటు తొడుక్కున్నాడు. సాక్స్ లేకుండా కాళ్ళకి బిగించుకున్న ప్యూమా బూట్లు పాతబడిపోయి వున్నాయి.

అప్పుడే మంచు పొరలు కరిగి నేల మీద పడ్తున్న ఎండ పొడల్ని తొక్కుకుంటూ సిగరెట్ వెలిగించుకుని నిర్లక్ష్యంగా నడుస్తున్నాడు.

మ్యూజిక్ స్కూలుకి కాస్త దూరంగా వుంది ఆ ముసలి పనసచెట్టు. దాని కింద జేరారు స్టూడెంట్లంతా. మధ్యలో కూర్చుని 'పంతువరాళీ' పాడడం మొదలెట్టింది ప్రభావతి.

"స్వామి నిన్నే..." కుడి తొడ మీద అరచేత్తో ఆదితాళం వేస్తూ ఆమె పాడుతుంటే కోరన్ గా అందు కుంటున్నారు స్టూడెంట్స్. అప్పుడే అక్కడికొచ్చిన దాసు అసశృతిలో పాడుతున్న పిల్లలకి పిల్లనగ్రోవితో శృతి చూపించాడు.

అతను వాయించే విధానం చూసి జన్మలో ఎప్పుడూ పడనంత ముచ్చట పడిపోయిన ముసలి ప్రభావతి 'ఎవర్నూవు... ఏ ఊర్నూంచి వచ్చావు?' లాంటి ప్రశ్నలేమీ వెయ్యకుండా గుంపులో వున్న అప్పలాచారి అనే స్టూడెంట్ ని పిల్చి ఇతన్ని హాస్టల్ కి తీసుకెళ్ళమంది.

సొద్దుట ఉదయించిన సూర్యుడు పడమటి దిక్కుకి దిగకుండానే అక్కడొక పెద్ద టాపిక్ అయిపోయాడు దాసు. అతని గొప్పదనం గురించి గుబాళించడం మొదలెట్టిన గుసగుసలు లీల చెవులదాకా వచ్చాయి. బలంగా వంచి వదిలిన చెట్టుకొమ్మలా లేచి నిలబడ్డ లీల అతను బసచేసిన కాటేజ్ ఎక్కడో కనుక్కుని పరుగెట్టింది. లేడక్కడ.

ఫారెస్ట్ రేంజ్ ఆఫీసర్ సన్యాసిరాజు భార్య డెలివరీకి వెళ్ళింది. తీసుకొద్దామని సెలవుపెట్టి క్వార్టర్స్ తాళ మేసుకు వెళ్ళిన ఆ మనిషి నెలరోజుల తర్వాత వచ్చి తలుపులు తెరిచాడో, లేదో ఇంటి నిండా కల తిరుగుతూ కనిపించాయి పాములు.

వాటిని చూసి భయపడిపోతూ, ఊళ్ళోకొచ్చి కొందరు గిరిజనుల్ని తీసుకొచ్చాడు పట్టుకోవడానికి.

వచ్చిన ఆ గిరిజనులు రాత్రి పగలూ ప్రయత్నాలు చెయ్యడం మొదలెట్టారు. వెతకడానికొచ్చిన వాళ్ళలో ఒకడు చచ్చిపోయాడు తప్ప వచ్చిన పనసలేదు.

ఈ అడవిలో ఇక కాపురం చేసేదెలారా దేవుడో అని సన్యాసిరాజు మొత్తుకుంటున్న టైములో దూసు కుంటూ వచ్చిన దాసు క్వార్టర్లంతా కలతిరిగి ఆరుగంటల కాలంలో అరడజను పాముల్ని పట్టుకుని ఒడిసెల తిప్పినట్టు గిరగిరా తిప్పి విసిరిపారేశాడు.

ఇంకో పాముని ఈశ్వరుళ్ళా మెళ్ళో వేసేసుకున్నాడు.

అవాక్కయి నిలబడిపోయింది అతన్ని చూద్దామని వచ్చిన లీల. గబగబా అక్కడ్నుంచెళ్ళిపోతుంటే వెనకాలే పరుగెట్టింది.

రైలు బ్రెడ్డికింద కూర్చుని జేబులోంచి తాళంగుత్తినీ మళ్ళీ బయటికి తీశాడు. వాటి మధ్యలో వున్న ఆ చిన్న మడత చాకు తీసుకుని అరికాలి మీద కర్కశంగా కోసి లోపలికి దిగిన నల్లతుమ్మ ముల్లని బయటికి లాగేసున్న వాడల్లా ముఖం మీద నీడ పడేసరికి తలెత్తాడు.

నవ్వుతూ అతని పక్కన చతికిలపడ్డ లీల తనెవరో పరిచయం చేసుకుని సంగీతంలో తనకున్న ప్రవేశమేంటో, తనే దశ దాటేందో చెప్పింది.

వీదీ ఎదురడక్కండా వింటున్న దాసు ఎడంచెయ్యి జేబులోపెట్టి నలిగిపోయిన సిగరెట్ తీశాడు.

“అవునూ... ఎక్కడ నేర్చుకున్నావు సంగీతం?” అడిగింది లీల.

“సముద్రాల అనే గురువు ముందు మూడైల్లు కూర్చున్నాను. ఆయన సొంత గొడవలు తప్ప శాస్త్రమేమీ చెప్పేవాడు కాదు. విసుగొచ్చి మానేశాను” చెప్పాడు దాసు.

“ఏదైనా వాయింతు.”

వాయింతుడం మొదలుపెట్టాడు. అతను వాయిస్తున్న పిల్లనగ్రోవి రంధ్రాల్లోంచి విడుదలవుతున్న ఆ రాగంలో విచిత్రంగా మెలి తిరుగుతున్న గమకాల్ని వింటున్న లీల మైమరచిపోతోంది. తనని తను మరచిపోతున్న ఆమె కళ్ళు వర్షిస్తున్నాయి. విషాదంతో అలుక్కుపోతుంది ముఖం.

“ఏడుస్తున్నారేంటి, నేను వాయించింది నచ్చకా?” ఆపేసి అడిగాడు.

కళ్ళు తుడుచుకుంటూ నవ్వి “మైసూర్ వాసుదేవ అయ్యర్ పిబరే రామరసాన్ని చాలామంది విద్వాంసులు పాడగా, వాయింతుగా చాలాసార్లు విన్నాను. కానీ, ఇంత అద్భుతమూ, విషాదమూ దాంట్లో వున్నాయని ఇప్పుడే అర్థమైంది... ఎవరి దగ్గర నేర్చుకున్నానీ రాగం?” అడిగింది.

“మా ఊళ్ళో ఎవళ్ళో అంటే చెవిన పడింది తప్ప ఈ రాగ లక్షణం నాకు తెలీదు. అసలు మీరు చెప్పే దాకా ఈ రాగం పేరే తెలీదు నాకు.”

“అబద్ధం.”

“నిజం.”

“ఏ ఊరు మీది?”

“అన్నవరం.”

“ఏం చేసేవాడివక్కడ.”

చెప్పాడు. తండ్రి కొండ మీదున్న సత్యనారాయణస్వామి ఆస్థానంలో మంగలట. అప్పుడప్పుడూ వాళ్ళ నాన్నతో పాటెళ్ళి యాత్రికులకి గుండు గీసేవాడట. లేకపోతే గుళ్ళో కూర్చుని వుండిపోయేవాడట. మనసు బాగున్నప్పుడు బస్ స్టాండ్ కెళ్ళి వాయిస్తే జనం డబ్బులేసేవారట.

రెండు మూడుసార్లు శవాల్ని కూడా మోసేడట. అప్పుడు తాగేవాడట.

ఒకసారి వాళ్ళ నాన్న తాగొచ్చి వాళ్ళమ్మ జుట్టు పట్టుకుని, కొండ కింది మెకానిక్ షేడ్ సత్తార్ తో అక్రమ సంబంధం అంటగట్టి బండబూతులు తిట్టడం మొదలెట్టాడట. గొడుగు మడతపెట్టి బాదాడు కూడా. అది చూసి సహించలేని తను మొలకున్న బెల్టు తీసి చితక్కొట్టేశాడట.

వాళ్ళ నాన్న దక్కన్ సిగరెట్లు కాలేవాడట. అతను చనిపోయిన రోజు శవం పక్కనే వున్న సిగరెట్ పెట్టి తీసుకుని బీవితంలో మొట్టమొదటిసారిగా సిగరెట్ కాలేడట. అప్పట్నుంచీ అలవాటయిందట సిగరెట్లు కాలడం. తన తాళాల గుత్తిలో వుండే ఆ చిన్న మడత చాకు కూడా వాళ్ళ నాన్నదేనట.

ఒకరాత్రి ఒక అమ్మాయి దగ్గరకెళ్లే 'అబ్బు పెదాలు చూడు రక్తం వచ్చేలా కొరికేవ్' అందట ఆ పిల్ల అది చూసి జాలిపడిన తను 'అయ్యయ్యో ఆవేశంలో చేసేశాను. నే చేసిన పనికి శిక్ష నేనే వేసుకుంటాను' అని మడత చాకు విప్పి తన మోచెయ్యి కసుక్కున కోసేసుకుని చెరెడు రక్తం ఆ పక్కంతా చల్లేడట. ఒకరోజు హాస్పిటల్లో చేరిన ఆ పిల్లకి రక్తం కావాలంటే తనే ఇచ్చాడట.

విచిత్రంగా వున్న అతని కథ విన్న లీల "మరి సాధన ఎప్పుడు చేసేవాడివి?" అంది.

"బుద్ధి పుట్టినప్పుడు వాయింపడం తప్ప సాధన చేద్దాం అని నేనెప్పుడూ కూర్చోను."

దాసు చెప్పిందాంట్లో పచ్చి నిజాలే తప్ప అబద్ధం ఎక్కడా అనిపించలేదు లీలకి. నిజమే! నిజంగా అతనికి శాస్త్రం తెల్లి వుంటే ఎందుకు చెప్పడు. అలా చెపితే అతని కీర్తి ప్రతిష్ఠలు పెరుగుతాయి తప్ప ఏమాత్రం దిగజారవు గదా!

ఏంటీ విచిత్రం. ఏమీ తెలియని, ఏ శాస్త్రం చదవని, ఏ సాధన చెయ్యని ఈ మనిషికి ఇంత ప్రతిభ ఎలా వచ్చింది? ఎన్నో ఏళ్ళుగా రాత్రీ పగలూ సాధన చేస్తోంది తను.

అయినా ఇతనంత అద్భుతంగా పిల్లనగ్రోవి రంధ్రాల మీద వేళ్ళని ఎందుకు నాట్యం చేయించలేక పోతోంది. జీవితంలో ఏనాడూ ఆలోచించనంత తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్న ఆమెకీ సమస్య ఏ మాత్రం అంతు పట్టని జటిల సమస్యగా తయారయ్యింది. శరీరాన్ని కొరికేసేలా వీస్తున్న ఆ చలిగాలిలో చెమటలు పోస్తున్నాయి. ఆ రాత్రి ఆమెకి శివరాత్రి అయ్యింది.

4

రైల్వే ఎంప్లాయిస్ పిల్లలు క్రికెట్ ఆడుంటే వాళ్ళలో కల్పిపోయి బౌల్ చెయ్యడానికి వెళ్తున్న దాస్ని వెనక్కి లాక్కొచ్చిన లీల రకరకాల ప్రశ్నలెయ్యడం మొదలెట్టింది మళ్ళీ.

కోపం వచ్చేసింది దాస్కి. "పిల్లల్లో ఆడుకోనియ్యకుండా ఏంటండీ ఇదీ?"

నవ్వేసిన లీల "అది కాదు దాసూ, మూడు శత్రు తర్వాత నాలుగే వుంటుంది. మూడున్నర ఎందుకుండదో చెప్పు?" అంది.

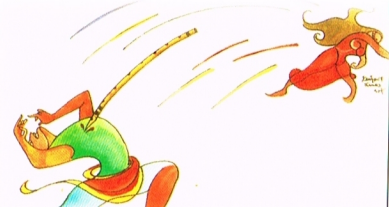
మాట్లాడలేదు దాసు.

"సంగీతంలో రిథమ్ గొప్పదా? మేలోడి గొప్పదా?"

"చూడండి మీరేం చెప్పండి చేస్తాను. ఆ వెళ్ళే రైలు కింద మెడ పెట్టమనండీ- పెడతాను. అంతేకానీ ఇలాంటి భేతాళ ప్రశ్నలేసి ప్రాణాలు తియ్యకండి" అనేసి వెళ్లిపోబోతుంటే రెక్క పట్టుకుని బలవంతంగా ఆపేసిన లీల, "నేనేం చెప్పినా చేస్తానన్నావ్ గదా! నిజంగా చేస్తావా?" అంది.

"చేస్తాను, ఆ చెప్పేదేదో కాస్త అర్థంబుగా చెప్పేయ్యండి" క్రికెట్ ఆడున్న పిల్లలకేసే చూస్తూ అన్నాడు.

"సరే నా పిల్లనగ్రోవితో ఖరహరప్రియ కొంత వాయించి ఆపేస్తాను. మిగతాది నువ్వు వాయించాలి. చూడూ... ఖరహరప్రియ అవుట్ లైన్ తెలుగుగదా! చతుశ్చక్రి రిషభం, సాధారణ గాంధారం, శుద్ధ మధ్యమం, పంచమం చతుశ్చక్రి దైవతం, కైశిక నిషాదం..."

చాలా ఇరిటేట్ అయిపోయిన దాసు “మీరు చెప్పిన దాంట్లో ఒక్క ముక్క అర్థమైతే కత్తి పట్టుకొచ్చి కసక్మని కోసెయ్యండి నా మెడ... నాకేం తెలియదు మొద్రో అంటే ఎందుకండీ చంపుతారు?”

“అబ్బా అరవకు, దాసూ! ఇదిగో నేను వాయించి ఎక్కడో ఆపేస్తాను. వెంటనే నువ్వు కంటిన్యూ చెయ్యాలి సరేనా?”

వర్షం చినుకులు రాలడంతో ఆట ఆపేసిన పిల్లలు క్వార్టర్స్ లోకి పారిపోవడం చూసిన దాసు “సరే కానివ్వండి” అన్నాడు.

కావ్యనాయికలా నిలబడ్డ లీల అందంగా పిల్లనగ్రోవి అందుకుని వాయింపడం మొదలెట్టి అయిదు నిమిషాలు కూడా అవ్వకుండా హఠాత్తుగా ఆపేసి కంటిన్యూ చెయ్యి అని సైగ చెయ్యడంతో అదే రాగాన్ని అరగంటసేపు స్టే చేశాడు తన బేస్ ప్లాట్ తో.

అవాక్కయిపోయిన లీల ‘నటభైరవి’ వాయించి ఒక స్టేజ్ కెళ్ళిన వెంటనే రక్కున ఆపేయడంతో, అమాంతంగా అందేసుకుని అదే రాగాన్ని ఫోక్ టచ్ వచ్చేలా వాయించేశాడు.

వింటూ ఆ తన్మయత్వంలో శిల్పం అయిపోయిన లీల కాంప్లికేటెడ్ రాగం అయిన ‘కానడా’ అందుకుంది. ఎన్నెన్నో మలుపులు తిప్పుతూ మూడు స్థాయిలకీ మారుస్తూ మూర్ఖసోయేలా చేశాడా సౌందర్యరాశిని. జాగరణ చేస్తోంది లీల. ఎంత ఆలోచించినా అంతుపట్టడం లేదు దాసు ప్రవర్తన. సంగీతం మీద తపన లేదు. వాయిద్యం తీసుకుని సాధన చెయ్యడు. సాధ్యం కానిది ఎలా సాధ్యం అవుతుంది మనిషికి.

ఏమిటీ లీల?

అతని ప్రతిభ చూస్తుంటే పాదాలమీద పడాలి. మరోపక్క ఆలోచిస్తుంటే ఇంత కృషి చేస్తున్నా అతని ముందు ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోతున్నానే అన్న ఈర్ష్య దొలిచేస్తోంది.

ఆ రాత్రి శివరాత్రి అయ్యింది లీలకి. నిద్రపోబోతూ అనుకుంది, అతన్ని నాశనం చెయ్యాలి. సర్వనాశనం చేసి తను మాత్రమే సామ్రాజ్ఞి కావాలని.

ఉదయం పదిగంటలకు లేచి, దుప్పటి కప్పుకుని స్కూలు బయటికొచ్చాడు. పెద్ద పెద్ద పనసకాయలూ, కమలాఫలాల బుట్టలూ మోసుకుంటూ అటుగా వెళ్తున్నారు కొండవాళ్ళు.

ఆ గుంపు అందంగా ఆకర్షించింది దాసుని. వాళ్ళ దగ్గరకెళ్ళి ఒక పనసకాయ ఇవ్వడం అడిగాడు.

తలల మీదున్న చాలా కాయల్ని చూపిస్తూ ఈ కాయలన్నీ సిమిలిగూడా స్టేషన్ దాకా మోసుకొస్తే ఇస్తాం అన్నారు వాళ్ళు.

ఏ మాత్రం ఆలోచించకుండా వాటిని నెత్తి మీద పెట్టేసుకుని మోసుకెళ్ళి వాళ్ళిచ్చిన పనసకాయని కోసి తొనల్ని స్టూడెంట్స్ అందరికీ పంచి పెట్టాడు.

బాగా రాత్రయింది. చిక్కగా వుంది చీకటి. నుళ్ళు తిరుగుతూ వీస్తోంది గాలి. ఊరిలో జనం, గూటిలో గువ్వలు, లోయలో అందాలు నిశ్శబ్దంగా నిద్రోతున్నాయి.

గాలికొండ మీంచి గూడ్స్ ట్రైన్ కంటి వెళ్తోంది.

గదిలో కూర్చుని పిల్లనగ్రోవిత్ సాధన చేస్తున్న లీల బయటి చెక్కగేటు శబ్దానికి లేచి కిటికీలోంచి తొంగి చూసింది.

గేటు తియ్యమని గొడవ చేస్తున్నాడు దాసు.

“ఇంత రాత్రిపూట బయటికెక్కడి కెళ్ళావ్” అడుగుతున్నాడు ఒరియా వాచ్మేన్.

“అరకులో ‘జీవనతరంగాలు’ సినిమా ఆడుంటే వెళ్ళాను” చెప్పాడు దాసు.

“నీ ఇష్టానికి బయట తిరిగి, ఎప్పుడు బడితే అప్పుడొస్తే ఇక్కడి గేటు తలుపులు తెరవబడవ్. అది రూలు” అంటున్న ఆ వాచ్మేన్ని తోసుకుంటూ లోపలికి వచ్చిన దాస్ ఎదురుగా నిలబడి వుంది ప్రభావతి.

ఆమెని కూడా పట్టించుకోకుండా వెళ్ళిపోతున్న దాస్ని ఆపి, వెళ్ళిపోమ్మంది.

వాళ్ళ మధ్యలో కొచ్చిన లీల “ఉండనియ్యి” అంది.

కూతురుకేసి ఆశ్చర్యంగా చూసిన ప్రభావతి “ఏంటి నువ్వు మాట్లాడుతున్నది?” అంది.

“అతన్ని ఉండనియ్యమ్మా!” అంటూ తల్లి దగ్గరకొచ్చి “ఈ క్షణం నించీ ఇతన్ని ఒక పద్దతిలో నడిపే పని నాది... సరేనా” అంది.

ఎప్పుడూ మాటాడని కూతురు వింత మాటలకి ఏం చెప్పాలో తోచడం లేదా ముసలావిడకి.

5

రాత్రంతా కూనిరాగాలు తీసి తెలతెలవారేముందు దుప్పట్లోకి దూరబోతే తడిసి ముద్దయి చల్లగా తగిలింది. చాపా, దిండా అన్నీ తడిసిపోయి వున్నాయి. వర్షంగానీ కురిసిందా అని వెదురు కిటికీలోంచి చూస్తే నవ్వుతూ కనిపించిన లీల “ఇది నిద్రపోయే సమయం కాదు... స్నానాల దడిలో వేడ్చీళ్ళు వున్నాయి” అంది.

ఆమె నవ్వులో వింత ఆకర్షణని గమనించి కూడా నడిచాడు. స్నానాలదడి బయట్టించి పళ్ళు తోముకునే పుల్ల, సబ్బుబిళ్ళ అందిస్తుంటే ఇంతకుముందు లేని కొత్త ఉత్సాహం పుట్టుకొచ్చేస్తోంది.

ఆమె వెంచుకుంటున్న జింకపిల్లలా చెప్పినట్టలా చేస్తున్నాడు దాసు.

సరిగ్గా ప్రార్థన సమయానికి అందరి మధ్యా నిలబడ్డ దాసుని చూసి కంగారుపడింది ప్రభావతి.

సాధన కూడా అయ్యాక నిద్రొచ్చి ఒక మూలకి జారుకోబోతుంటే టీ కప్పుతో వచ్చేసింది లీల. కప్పు పట్టుకోబోతుండగా ఆమె తెల్లని వేళ్ళు అతని నల్లని వేళ్ళను తాకాయి.

జన్మలో ఎప్పుడూ రాని, ఇక రాబోని వింత ఆవేశం, ఆనందం అతనిలో.

గళ్ళ దుప్పటి దాసు మెడకి కట్టి హాయిర్ కటింగ్ చేసింది లీల. బోసుబెడ దొరగారి బంగ్లా ముందు కుంకుడుచెట్టు కాయల్లో తలంటింది. అరచేతిలో పెద్ద కాకరాకు పెట్టి గోరింటాకు పెట్టింది.

ఆ తెల్లవారురూమున చినుకులు పడ్డం మొదలెట్టాయి సన్నగా, నిద్రలేచిన లీల లాంతరుతో బయటికొచ్చి ముగ్గులేస్తోంది. తాటాకు గొడుగులో వచ్చిన దాసు, వర్షం చినుకులు ఆమె మీద పడకుండా పట్టాడు.

నవ్వుతూ అతన్ని చూసిన లీల అడిగింది. “నువ్వు అప్పుడే లేచిపోయావా?”

“అసలు నిద్రపోతేగదా లేచిపోవడానికి.”

“రాత్రంతా ఏం చేసేరు?”

“అర్ధరాత్రిదాకా కలగన్నాను.”

“అక్కడ్లించి తెల్లవారేదాకా?”

“కన్న కల నిజమైతే ఎంత బాగుంటుందో అనుకున్నాను.”

మువ్వల్ని ముఖేమల్ గుడ్డలో కట్టి గలగల్గాడించినట్టు నవ్వేసింది లీల.

6

స్టేషన్ స్టాఫంతా పూలమాలలతో నిలబడ్డారు. కాస్సేపట్లో ఆగబోయే ట్రెన్లోంచి ఆ లైనుకి జోనల్ మేనేజర్ అయిన వాసుదేవ నాయర్ గారు ఫ్యామిలీతో దిగబోతున్నారా స్టేషన్లో.

మొట్టమొదటిసారిగా ఆయన ఈ ఊరు వస్తున్నందుకు టెన్షన్ గా వుంది అందరికీ.

చివిడిపల్లి స్టేషన్ వదిలిన పాసింజరు పది నిమిషాలకల్లా గాలికొండపురం రైల్వేగేటు స్టేషన్లో ఆగింది.

ఎత్తుగా, బలంగా మిలటరీ క్రాఫ్ తో, ఫుల్ సూట్ లో నాయర్ వెనకాటే ఆయన ప్రాణమిత్రుడైన పార్థసారథి దిగారు.

ఎత్తైన గాలికొండ దిగి ఊళ్ళో కొంతదూరం నడిస్తే ఎదురయ్యే హేట్ హిల్ మీద కట్టిన రైల్వే గెస్ట్ హౌస్ లో విడిది ఏర్పాటు పునంగా చేశారు.

శాంతమూర్తి, కళలంటే ప్రాణం ఇచ్చే గొప్ప వ్యక్తి అయిన వాసుదేవ నాయర్ కి మిత్రుడైన పార్థసారథికి అరవై ఏళ్ళకి పైనే వుంటుంది వయసు. న్యూయార్క్ లో ఓరియంటల్ కాంపాక్ట్ డిస్క మేన్యుఫాక్చరింగ్ కంపెనీ పెట్టిన పార్థసారథి- ఎల్. సుబ్రమణ్యం, కిషోరీ అమోంకర్, సుధా రఘునాథన్, శృతీ సడోలికర్ లాంటి విద్వాంసుల ప్రోగ్రామ్స్ డిస్కులుగా విడుదల చేస్తూ మన ఇండియన్ మ్యూజిక్ గొప్పదనానికి పాపులారిటీ తీసుకురావడానికి నిత్యం శ్రమిస్తున్న అతను రెండు వారాలు వుండేలా రమ్మని ప్రాణమిత్రుడు పోరుతుంటే ఇండియాకి రాక తప్పలేదు.

అసీజీగా ఊళ్ళోకి దిగిన పార్థసారథి ఈ దండకారణ్యం మధ్యలో వున్న ఎత్తైన కొండల్ని, అత్యంత సుందరమైన లోయల్ని చూసి చలించిపోయాడు.

మీసాల్రాజు మిలటరీ హోటల్లో మేకపోతు పలానూ, అడివికోడి వేపుడూ, ఉప్పురొయ్యల్లో పకోడీలు, కొరమేను ఇగురూ వండించిన స్టేషన్ సూపరింటెండెంట్ ముత్యాలరావు చాలా గ్రాండ్ గా ఎర్రెంజ్ చేసేడు డిన్నర్.

రాత్రయ్యింది.

చీకటి బాగా చిక్కబడింది.

ఊరంతా మాటుమణిగింది.

చలిగాలి సుళ్ళు తిరగడం మొదలెట్టింది.

స్కాచ్ బాటిలూ, గ్లాసూ, ఐస్ క్యూబ్ లున్న స్లాస్క్ గెస్ట్ హౌస్ బయట లాన్ లో వున్న టీసాయ్ మీద పెట్టడం అయ్యాకా చేతులు కట్టుకుని నిలబడ్డ రైల్వే స్టాప్ ని ఇక ఇళ్ళకు వెళ్ళిపోమని చెప్పాడు నాయర్. లోపలికెళ్ళిన పార్థసారధి ఒక పోర్టబుల్ టేవ్ రికార్డర్ తీసుకొచ్చి స్టే బటన్ నొక్కాడు.

స్టే అవుతున్న టేవ్ రికార్డర్ లోంచి మంద్రస్థాయిలో వినిపిస్తోంది పన్నాలాల్ ఘోష్ ఫ్లాట్.

ఆ కాస్టర్డ్ వింటూ ఆల్కహాల్ తాగడం అలవాటు పార్థసారధికి. ఒకో రాత్రయితే ఆ సంగీతంలో లీనమై తాగడం కూడా మానేస్తాడు.

రాత్రి దాటుతూంది. చుట్టూ వున్న కొండల మీంచి వీచే గాలి కాస్త ఉధృతమైంది.

రెండు పెగ్గులయ్యాక నిద్రాస్తోందని లోపలి కెళ్ళిపోయాడు నాయర్.

ఆ కొండగాలిని ఆహ్వానిస్తూ ఒంటరిగా తాగుతున్న సారధికి వీస్తున్న ఆ గాలిలో ఏదో నాదం కలిసి వినిపించినట్టయ్యి రికార్డర్ ఆఫ్ చేశారు.

నిశ్శబ్దం.

రికార్డర్ స్టే బటన్ నొక్కబోతుండగా మళ్ళీ వినిపించింది.

దిగ్గున లేచిన పార్థసారధి ఆ నాదం వినిపించిన వేపే ఆ కటిక చీకట్లో ఒంటరిగా అన్వేషిస్తూ నడుస్తున్నాడు.

ఊరికి దూరంగా వున్న రైలు బ్రిడ్జి కింద కూర్చున్న దాసు తన ప్రాణానికి ప్రాణమైన లీలను స్మరించు కుంటూ, ఒకానొక చిత్రమైన తన్మయత్వానికి లోనవుతూ తన పిల్లనగ్రోవితో ఎన్నో గంటలనించీ ఆలపిస్తున్న వాడల్లా చీకట్లో తన ఎదురుగా నిలబడ్డ పార్థసారధి రూపాన్ని గమనించి తక్కువ ఆపేసి “ఎవరు?” అన్నాడు.

“నీ భక్తుణ్ణిలే... వాయించు” అన్నాడు పార్థసారధి.

“ఈ చీకట్లో ఇక్కడి కెందుకొచ్చారు?” అన్నాడు దాస్.

“నువ్వు వాయించిన ఆ రాగం పేరేంటి?”

“నాకు తెలీదు... నాకు సంగీతం రాదు.”

“సంగీతం రాదా?” నవ్వేసిన పార్థసారధి “పిచ్చివాడా అసలు సంగీతమంటే ఏంటో తెలుసా? మన హృదయం లోపలి అనుభూతి... నిజమైన కళాకారుడికి అది వుంటే చాలు. అదే వున్నవాడు ఈ సైన్స్ తెలుసు కోవాల్సిన పనిలేదు... మహావిద్వాంసుడ్డి సాంతంగా ఒక ట్యూన్ చేయమను. చెయ్యలేడు. సా...సా...సా అంటే ఏంటో తెలియకపోయినా పర్లేదు. గుండె ఆఖరి గుహలో వుంటుందే- ఆ ఇన్నర్ స్పీలింగ్- అది వుంటే చాలు. రాళ్ళు నీళ్ళలా కారతాయ్. బాణీలు పంచరంగుల వోణీలు కడతాయ్... నువ్వు రెండో కోవకి చెందిన మహాను భావుడివి!!!”

7

తూర్పున ఎర్రవారి తెల్లవారింది.

ప్రతిరాత్రి చీకటిరంగు దుప్పటి కప్పుకుంటూ యుగంసేపు యవ్వనంలో మిగిలిపోయే గాలికొండపుర నివాసి పరదేశిని 'ఆజారే పరదేశీ' అని పహాడి రాగంలో ఆలపిస్తూ ఆహ్వానించి తుషారంలో విహారం చేయించి ఆవహిస్తున్నాను అని చెప్పి మరీ ఆవులించి తనలో ఐక్యం చేసుకునే సర్వ సౌందర్యరాశి తన ముదురు పచ్చచీర కట్టుకోవడం అప్పుడే మొదలెట్టేసింది.

ప్రభావతి మ్యూజిక్ స్కూల్లోకి వచ్చి నిలబడ్డ పార్థసారధి, డివిజిన్ మేనేజర్ వాసుదేవ నాయర్ వెనకాల రైల్వేస్టాఫ్ మొత్తం నిలబడుంది.

కొన్ని నిమిషాల్లో ఆమె కథనం అంతా విన్న సారధి ప్రభావతికి దగ్గరగా వచ్చి "చూడండమ్మా! మహాను భావులూ, మేధావులూ నూటికో కోటికో పుడ్తారు అంటారు. నమ్ముడూం. అత్యంత విలువైన ఏకముఖి రుద్రాక్ష నేపాల్ అడవుల్లో కొన్ని సంవత్సరాలకొకసారి ఒక్కటంటే ఒక్కటి మాత్రమే కాస్తుందట. అలాంటి గొప్ప జాతికి చెందిన మనీసి ఈ దాసు.

"ఇంతటి గొప్పవాడు ఈ చీకటి అరణ్యం మధ్యలో అనామకుళ్ళా మిగిలిపోవడం అన్యాయం. ఒక టి.ఆర్. మహాలింగంలాగో, పన్నాలాల్ ఫోవ్లాగో, హరిప్రసాద్ చౌరసియాలాగో, ఫస్ట్ ఏసియన్ సింఫనీ కంపోజర్ అయిన ఇళయరాజులాగో వెలగాలి. కాబట్టి ఇతన్ని నాతో తీసుకెళ్తాను. ఒక అనాధగా నిన్నగాక మొన్న ఇక్కడికి వచ్చిన ఇతన్ని నాకూడా తీసుకువెళ్ళడానికి ఎవరి అభ్యంతరం లేదనుకుంటాను."

ఒక మూల నిలబడ్డ లీల పార్థసారధి చెప్పిందంతా విని ఎటో చూస్తుంది. చాలా తీవ్రంగా ఆలోచిస్తుంది.

తన ప్రాణంకంటే ఎక్కువగా ఇష్టపడ్డ లీలని వదిలి వెళ్ళడానికి ఎంతమాత్రం ఇష్టంలేని దాసు ఆమెకేసే చూస్తున్నాడు.

"ఎవరూ మాటాడరేంటి?" అని పార్థసారధి వేసిన ప్రశ్నకి అంతసేపూ మూల నిలబడి వున్న లీల ముందు కొచ్చింది.

ఏంటన్నట్టు చూశాడు సారధి.

"చూడండి బాబూ! మేం గుర్తించలేని ఇతనిలో గొప్పదనాన్ని మీరు గుర్తించినందుకు చాలా సంతోషం. ఇతను ఈ అడవి దాటి మీకూడా వెళ్ళే నిజంగానే చాలా గొప్పవాడైపోతాడు. ఈ జన్మలో ఈ పక్కకి రాదు కూడా. కాబట్టి మాదో కోరిక."

"ఏంటమ్మా?" అడిగాడు పార్థసారధి.

"మా అమ్మ ఈ అడవిలో మ్యూజిక్ స్కూల్ పెట్టి ఎల్లుండికి పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు అవుతుంది. ప్రతి ఏడూ వార్షికోత్సవం జరుపుకుంటూనే వస్తున్నాం. మీరూ, ఇతనూ ఆరోజు వరకూ వుండివెళ్ళే చాలా కృతజ్ఞులం" అంది.

ఆనందంగా తలూపిన పార్థసారధి "తప్పకుండా" అన్నాడు.

ముందు సారధికి, తర్వాత దాసుకీ నమస్కారం పెట్టిన లీల "చాలా సంతోషం. ఇక్కడ మమ్ముల్లందర్నీ వదిలేసి వెళ్ళిపోయి త్వరలో ఒక ఫేమస్ పర్సన్ కాబోతున్న శ్రీ దాసుగారు ఆ రోజు స్టేజి మీద వారి మురళీ నాదంతో మా సభ రక్తి కట్టించడానికి ఒప్పుకుంటారనుకుంటాను" అనేసి వెళ్ళిపోయిందక్కడ్చింది.

*

ఎత్తైన కొండల మీంచి గుండెలదిరేలా శబ్దాలు చేస్తూ ఉదృతంగా కిందికి ప్రవహిస్తున్నాయి జలపాతాలు. కొండ మీది కెక్కిన దాసు తన చేతిలో వున్న పిల్లనగ్రోవులన్నింటినీ అగాధంలోకి విసిరేశాడు.

పరుగున అక్కడికొచ్చిన లీల “ఏంటీ నువ్వు చేసిన పని” అంది.

“నాకు ఏ కీర్తి వద్దు. నువ్వు తప్ప ఈ ప్రపంచంలో ఇంకేదీ వద్దు. అందుకే ఈ పని చేశాను” అన్నాడు.

“విషయం చాలా వరకూ వచ్చింది. ఇప్పుడు నువ్వు కాదన్నా ఊరుకోరు వాళ్ళు. రేపు జరగబోయే ఫంక్షన్ కి వాయిచి తీరాలి నువ్వు. వాళ్ళ కూడా వెళ్ళాలి కూడా.”

“నా జీవితం నా ఇష్టం. మొదట్టింపి అలాగే బతుకుతూ వస్తున్నాను నేను.”

“ఇప్పుడు మాత్రం నీ జీవితం నీ ఇష్టం కాదు.”

“ఎందుకు కాదు.”

“నీలో వున్న అసాధారణమైన ప్రతిభ ఇన్నాళ్ళూ ఎవరికంటూ పళ్లేదు గాబట్టి...” అంటూ అతని దగ్గరకొచ్చిన లీల “చూడు దానూ! ఏ కోటిమందిలోనో ఒకడిలో వుండే గొప్పదనం నీకు ఆపాదించాడు ఆ ఈశ్వరుడు. అరుదుగా పుట్టే నీలాంటి గొప్పవాళ్ళు కాదన్నా అవతలివాళ్ళు ఊరుకోరు. నీ మీద దమనకాండ జరిపన్నా ఆ పని చేయించి తీరతారు. నా మాట విను. రా నా కూడా” అంది.

“ఏంటాను. నిన్ను విడిచిపెట్టి మాత్రం నే నెక్కడికి వెళ్ళను” మొండిగా అన్నాడు దాసు.

నవ్వేసిన లీల సైగ చేసింది తనతో రమ్మని.

ఆమె ప్రేమామృతవర్షంలో సర్వం తడిసిన దాసు, ఆమె రగిలించిన ప్రేమజ్వాలలో జ్వలించిపోతున్న దాసు, ఆ ప్రేమ సామ్రాజ్ఞి లాలనలో చిగురించిన శిల అయిన దాసు ఆమె వెనకే నడిచాడు.

8

రెండోరోజు సాయంత్రం.

ప్రభావతి మ్యూజిక్ స్కూలు పద్దెనిమిదవ వార్షికోత్సవానికి అక్కడి స్టూడెంట్లూ, ఊళ్ళనించీ వచ్చిన వాళ్ళ తాలూకూ పేరెంట్స్ తో పాటు గాలికొండపురంలో వుండే సంగీత విద్వాంసులు, అరకులోను, డముకులోనూ వుండే పెద్దలూ, అనంతగిరిలో ప్రముఖులు కూడా రావడంతో ఎటు చూసినా జనంలో పెద్ద సందడి మొదలైంది స్కూలు ఆవరణలో.

స్టేజీమీద కొచ్చి సభకి సమస్కారం చేసిన లీల దాసులో గొప్పదనాన్ని గుర్తించిన పార్థసారధిని చాలా గొప్పగా పొగడి ఆయనకి కృతజ్ఞతలు చెప్పాకా ఇక దాసు గురించి కూడా ఆయనే చెబితే బాగుంటుంది అంది.

వేదిక మీదికొచ్చిన పార్థసారధి.

“శ్రీ దాసు మామూలు మనిషికాదు. సంగీతం గురించి స్థాలీవులకా న్యాయంగా కూడా తెలీదతనికి. అయినా అతని పిల్లనగ్రోవి ద్వారా రాగాలు ఆలపించి రోగాలు నయం చెయ్యగల మహావైద్యుడు. శిలతో చేసిన మురళినైనా అతని చేతికిస్తే డెబ్బై రెండు మేళ కర్తరాగాలూ అవలీలగా వాయిచగలడు. సప్త తాళాల్నీ

చూపుడువేలుతో శాసించగలడు. గాలిలో సంగీతాన్ని సృష్టించగలడు. సంగీతంలో నిశ్చల్యాన్ని నిర్మించగలడు. ఇప్పుడు ఆయన తమ వేణునాదంతో కొంతసేపు మనల్ని ఆలరింపజేస్తారు. అది వినబోతున్న మనం నిజంగా ధన్యులం” అన్నాడు.

ఇంకో దేశంలో స్థిరపడ్డ గొప్పవాడైన పార్థసారథి, దాస్ గురించి ఇంత గొప్పగా పొగుడుతుంటే మతులు పోయాయి అందరికీ. వేణునాదం ఎంత త్వరగా ప్రారంభిస్తాడా అని ఉత్కంఠతో ఎదురుచూస్తున్న జనం పూనకం వచ్చినట్టు ఊగిపోతూ దాసుని స్టేజి మీదికి రమ్మని అరుస్తున్నారు.

వేదిక మీదికొచ్చిన దాసు అందరికీ నమస్కారం చేస్తుంటే జనం కొద్దున్న చప్పట్లకి ఆ పరిసరాలన్నీ మారుమ్రోగిపోతున్నాయి. ఇదిలా జరుగుతుండగా సరికొత్తదైన, ఖరీదైన ఒక పిల్లనగ్రోవితో స్టేజిమీద కొచ్చిన లీల దాన్ని దాసు కందించింది.

“లీలా! నిన్ను వదిలిపెట్టి నే నెక్కడికి వెళ్ళను. నువ్వంటే నాకు ప్రాణం.”

“నేనంటే నిజంగా ఇష్టమా?”

“చెప్పాను గదా... నా ప్రాణంలో ప్రాణమని.”

“అయితే ఈ పిల్లన గ్రోవితో వాయించాలిప్పుడు.”

అయిష్టంగా దాన్ని అందుకున్నాడు దాసు.

మైకు ముందుకొచ్చిన లీల “శ్రీ దాసు ఇక తమ వేణుగానం ప్రారంభిస్తారు” అని ఎనౌన్స్ చేసి స్టేజి దిగేసి జనంలో కూర్చుంది.

ఇక వాయించడానికి సిద్ధమైన దాసు తన పెదాలని లీల బహుకరించిన పిల్లనగ్రోవికి ఆన్సి, రెండు చేతుల వేళ్ళనీ ఏడుస్వరాల్నీ ప్రసారం చేసే రంధ్రాల మీద ఆన్సబోయి చూశాడు. సహజంగా పిల్లనగ్రోవికి వుండే రంధ్రానికి మధ్య దూరం అంగుళంన్నర వుంటుంది. కానీ లీల బహుమతిగా ఇచ్చిన ఈ పిల్లనగ్రోవి విచిత్రంగా వుంది. రంధ్రానికి రంధ్రానికి మధ్య మూడు అంగుళాల దూరం వుంది.

గమనించిన దాసు నిర్ఘాంతపోయాడు. తన వేళ్ళని సాగదీసి ఆ రంధ్రాల మీద ఆన్సే ప్రయత్నం శక్తి కొద్దీ చేస్తున్నాడు. సాధ్యం కావడం లేదు.

ఇంతకాలం తనని ఆరాధించినట్టు నటించిన ఆ లీల ఎంత మోసం చేసిందో అప్పుడు అర్థమైంది దాసుకి.

వాయించమని నానా గొడవ చేస్తున్నారు జనం.

అసలే ఆవేశపరుడైన అతనిలో ఉడుకురక్తం మరింతగా వింతగా సలసలా మరుగుతోంది. శరీరమంతా స్వేదంతో నిండిపోతోంది. కడుపు క్రోధంతో రగులుకుపోతోంది. ఒక మహోగ్ని గోళం బద్దలయినప్పుడు పైకి పెల్లుబికే ఆవిర్గలా విడుస్తున్నాడు నిశ్వాసాన్ని.

అల్లకల్లోలంగా తయారైంది సభ. మరిక వాయించమని నానా గొడవ చేస్తున్నారు జనం.

విప్పుడూ తన జేబులో వుండే తాళాలగుత్తి బయటికి తీశాడు. వాటి మధ్యలో వుండే మడత చాకు తీసుకుని ఆ పిల్లనగ్రోవి రంధ్రాల మధ్య ఇమిడేలా తన రెండు చేతులవేళ్ళ మధ్యా కసిగా కోసి వేళ్ళని విడదీసి అనంతరం వాయింపడం మొదలు పెట్టాడు.

ప్రఖ్యాత హిందూస్థానీ గాయకుడైన భీమ్ సేన్ జోషి ఈ మధ్యనే కనిపెట్టిన 'హిందోళ బహార్' అనే రాగాన్ని అత్యంత మనోహరంగా ఆ సంగీత సరస్వతే దిగినచ్చి చప్పట్లు చరిచేంత ఆవేశంగా రకరకాల స్థాయిల్లో వాయిస్తూనే వున్నాడు.

కసితో కోసిన తన వేళ్ళ మధ్య రక్తం ధారలు ధారలుగా కారుతున్నా ఆపడం లేదు.

అపూర్వమూ, అత్యంత సుమధురమూ అయిన అతని సంగీతంలో విలీనమైపోయిన జనం అతని వేళ్ళ మధ్యలోంచి కారి వేదిక మీద పారుతున్న రక్త ప్రవాహాన్ని గమనించడం లేదు.

అలా గంటసేపు వాయించి, మొదలుకే నరికిన మహా సంగీతవృక్షంలా ఆ వేదిక మీద కూలిపోయాడు.

అంతసేపూ ఊహల్లోకి వెళ్ళిపోయి అప్పుడే వాస్తవంలోకొచ్చిన పార్థసారథి వేదిక మీదకెళ్ళి పడిపోయిన దాస్ ని లేపే ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. కానీ, అప్పటికే చాలా రక్తం పోయిన ఆ దాసు ఇక లేస్తాడో లేదో!!!

చైతన్యాన్ని కోల్పోయి రక్తం మధ్యలో పడిపోయి వున్న దాసు స్థితిని చూస్తూ ఆ డయాన్ కి ఒక మూల నిలబడి వుంది లీల. ఆమె మనసు గండశిలలో గుక్కెడు నీళ్ళూ ప్రవించి ధారలుగా వర్షిస్తున్నాయామె కళ్ళలోంచి. ఆ దాసునే చూస్తూ గొణుక్కుంటుందామె.

సరస్వతీదేవి ప్రత్యేకమైన వరాలిచ్చి ఈ లోకానికి పంపించిన దాసులాంటి వాళ్ళమీద దమనకాండ జరిపించి తను మాత్రమే ప్రభవించాలనుకోవడం కన్యాకుమారి కెరటాల్ని అరచేతుల్తో ఆపాలని చేసే ప్రయత్నం లాంటిది.

స్వాతి సవరివారపత్రిక
2 ఫిబ్రవరి 1996

